

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDNINGEN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 27 SEPTEMBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

TILL EBBA SNOILSKYS 70-ÅRS DAG

EN FÖDELSE- DAGSFEST I

I ARSTA-UTSTÄLLNINGENS bibliotek finnes en liten bok med titel Ögonblicksbilder från Nordafrika och Syditalien af E. Dessa små konstnärligt illustrerade reseskildringar väckte på sin tid berättigadt uppseende, först och främst på grund af deras egen inneboende förljans och vidare därför att man visste, att signaturen E. representerade Carl Snoilskys maka, grefvinnan Ebba Snoilsky, född Ruuth. Det var under ett af de båda makarnas utomlands-år 1879-80, som dessa ögonblicksbilder liksom Snoilskys lilla cykel "I Afrika" samt Blåa grottan, Palazzo Strozzi m. fl. söderns soliga dikter blefvo till. Och det var ingen hemlighet, hvilket befruktande inflytande Carl Snoilskys ståtliga diktargärning rönt från hans högt begåfvade och förstående maka.

Många år ha svunnit sedan dess och den tid från början af 1890-talet, då Carl Snoilsky utnämndes till överbibliotekarie vid Kungl. biblioteket, och till hans död 1903, under hvilken tid det Snoilskyska hemmet var en medelpunkt för den höglitterära ensemblen i hufvudstaden tack vare lika mycket världens förnämna konstnärspersonlighet som värdinnans intagande charm och spirituella väsende. Också den tiden är förrunnen, och de flesta af dem, som gåfvo den glans och färg, äro borta. Ebba Snoilsky har hunnit ända till de 70 åren och firar lördagen d. 26 sept. denna sin högtidsdag på Spannarps hos baron och friherrinnan Gyllensjöarna, hvilken senare är en dotter till Carl Snoilsky i hans första gifte. Grefvinnan Snoilsky har nämligen ej mera sitt egentliga hem i Sverige, utan i Potsdam, där hennes enda dotter är gift med kammarherren hos prinsessan Eitel Friedrich "oberlieutenant" i reserven af braunschweigska infanteriregementet Richard v. Heynitz. Grefvinnan Snoilskys

Grefvinnan Ebba Snoilsky med sin lille dotterson Richard von Heynitz.

KRIGSORONS SKUGGA.

starka kärlek till Sverige och hennes mycket stora vänskapskrets här ge henne dock hvarje år anledning till långa besök i hemlandet. För alla hennes vänner är det då alltid en stor glädje att råka henne, och lyckas man öfvertala henne att med sin måsterliga recitationsförmåga föredra några af Snoilskys dikter

eller Andersens sagor, blir det en verklig högtidsstund.

Hur gärna hade vi alla ej önskat Ebba Snoilsky, att hennes 70-årsdag för henne blifvit en glädjens festdag! Men så fick det tyvärr ej bli. Ty hennes måg har varit ute i kriget, blifvit sårad och vårdas nu på ett af lasaretten i Potsdam för att sedan rycka ut igen. Men hemma sitta i ångest och bäfvan hustru och två små barn. Den glädjen har dock Ebba Snoilsky, att Elisabeth von Heynitz visat sig vara en värdig dotter till Svenska Bilders skald, och att både hennes nuvarande och gamla fosterland kunna känna sig stolta öfver hennes mod, hennes plikt-trohet och uppoffrande arbete. Tack vare den utbildningskurs, hon genast vid krigets utbrott genomgick, kunde hon nu få sin tjänstgöring på det lasarett, dit hennes make fördes, för att själf vårda honom.

Rikt och vackert har Ebba Snoilskys lif varit, och från när och fjärran skola önskingarna om en fridfull och lugn ålderdom, om forskoning från sorgens bitterhet nu strömma in till henne. Men hur än lifvet månde växla, står dock fast:

*Hvad konsten och kärleken dana
skall liden bestorma förgäfvos,
ur seklernas aska det gräfvos,
besegrande glömska och grus.*

G. L.

Till Sveriges Ungdom.

Prolog vid den fosterländska ungdomsfesten på Skansen.

PÅ STADION, REST BLAND DJUR-
går'ns gamla ekar,
där ännu sus från Bellmans lyra går,
vi sett er gå till glada idrottslekar
som förr en gång i Hellas solskensår.
Till lek! Javäl, men allvar låg därunder:
energisk vilja, muskler som af stål.
Lagbunden täflan tål ej list och funder;
blott ärlig styrka vinner pris i mål.

Låt denna sanning följa er i lifvet,
när annan rännarban er öppnas snart.
Hvad lufsverk än i framtid blir dig gifvet,
ställ högt ditt mål, håll det i sikte klart.
Spänn alla krafter för att målet hinna
med ärlig vilja — ingen list och svek!
Då skall som vuxen ock en gång du
finna,
att fruktrikt allvar var din ungdomslek.

Hell er, I unga! När på rännarbanan
vi sågo eder ungdomsglada tropp
till täflingsleken stolt marschera opp
och främst sågs fladdra gamla gulblå
fanan,
då skymdes blicken af en glädjetår.
Det var vårt hopp, vår löftesrika vår
vi rörda sågo, fastän höstens vind
omkring oss blekte löf på björk och lind.

Som året växlar, växlar mänskofilvet.
Det har sin vår, sin sommarhimmel blå,
sin kulna höstvind, då hvar blad blir
rifvet

och vintermörkret långsamt faller på.
Hur ljufft att tänka, när mot höst det lider,
att kring oss gamla spira nya vårar,
att släktled binds vid släktled genom
tider,
fast för oss själfva redas våra bårar!

Hell er, I unga, hvilkas ungdomsår
få färg af tider, då vårt Sverige vaknat,
då morgonglad reveljens hvirfvel går
och viljor spännas, hvilka fränsjukt
slaknat;
då hånets kallgrin mot "de fosterländske"
ej längre står i kurs, men som ett bloss
den gamle konung Göstas "Varer svenske!"
i gyllne eldskrift strålar klart för oss!

I unga ären hoppet, som oss lyser,
när som vår lefnads aftonsol går ner.
När våra drömmars skörd i höstfrost
fryser,
I ären fröt, som nya vårar ger.
I skolen finna vägen, där vi famlat.
I skolen ena hvad som splittradt var,
tills hela Sverige som en man står sam-
ladt
och hedradt, äradt lyser vårt standar.

Den plats, där denna dag vi möte stämma,
är helig mark. Här Sveriges hjärta
slår.
När Skansens klockor ringa, deras
stämma
som seklers minnessång vårt hjärta når.
Du är ej främling här. Här är du hemma,
där du bland fädrens gamla stugor går.

Hvad sällsamt möte! Här, där tider
gångna
och döda släkter ännu lefva kvar,
här stå vi nu i festens stämning fångna
och höra suset från den tid, som var.
Här se vi kedjan, som sig ändlös
sträckte
från son till far, så långt vår tanke går.
Men framför oss står Sveriges unga
släkte
på höstlig minnesmark en löftets vår.

Välän! Där Skansens stapelklockor
sjunga
om fädrens lif i skog, på slätt, på strand,
här är just rätta platsen för er, unga,
att framtidsloften ge ert fosterland.
Så lofven då att aldrig, aldrig svika
ert land, det frejdade och ärorika;
att skänka det i sol som mulen tid
er känslas glöd och edra tankars id
vid arbetsbord, i verkstad som vid harf,
att offra allt för fosterlandets tarf
och aldrig håglöst mäta offergårdens,
till dess I lämnen edra barn i arf
det lyckligaste land, som finns i vär-
lden!

STEN GRANLUND.

KRIGET.

ET HAR KOMMIT TILL SIST.

Den är öfver oss, denna världs-
brand, som de, hvilka sågo för-
domsfritt på förhållandena, så
länge förutsagt, men som hopen
ända till de sista dagarna vägrade att tro på
— denna "yttersta dag", som Europas mini-
stärer och diplomater så många år arbetat på
att afvärja och Europas generalstaber så
många år arbetat på att möta.

Kriget är fjärran, kriget är när, kriget är
rundt omkring oss, snart är det kanske inom
våra gränser. Våra germanska fränder sö-
der om Östersjön kämpa för sitt lif, kämpa
mot en värld i vapen. Belgien och Frankrike,
som stå för så många bland oss i vackra
sorglösa turistfärders leende ljus, ligga för-
härjade. I Ostpreussen är kriget; öfver det
levande begrafna Polen ljuder kanonernas
dån, och det reser sig i grafven. På Balkan,
hvars mark ännu är röd af fjolårets blod-
strömmar, har kriget tändts på nytt. I ytter-
sta östern slå lågorna upp, i Afrika, på Stilla
Oceanens öar. Och öfverallt på jorden, äf-
ven i de land, dit ännu icke branden nått, för-
nimmes krigets heta andedräkt. Vår tid är
alliansernas och kolonialpolitikens. Det gör
att alla jordens riken hänga samman som i
en trasslig härfva. Falla en, hålles han uppe
af de andra; falla flere, blir förhållandet om-
vändt. Därför hörde vi under krigets första
tid, och skola kanske få höra alltjämt, dofva
ljud af fall efter fall, när rike efter rike dra-
ges utför branten.

Hvem vill då kriget? Folken vilja det
icke, och, vi våga säga det, regeringarna än-
nu mindre. Tyen civiliserad stats
regering förmår att tigande taga
en förödmjukelse för att bevara
freden; folket förmår det icke. Se
Doggersbanksaffären, med hvilken samma
England, som nu så godt som utan synbar
krigsorsak drager i härnad, under tystnad lät
sig nöja! En person, naturligtvis en liberal,
yttrade en gång, att det var aldeles omöjligt
att något folk någonsin velat ett krig, ty detta
förstörde ju dess materiella existensbevingel-
ser. Han glömde att folket, utom den ele-
mentära driften att äta sig mätt, äfven har
alla människonaturens öfriga elementära
drifter, och att, när det som nation känner sig
slaget i ansiktet, behärskas det helt af drif-
ten att slå igen. Därför är det nog så att i
själfva de ögonblick, då kriget varder verk-
lighet, folket nästan alltid vill kriget; också
ha alla de nu afgifna krigsförklaringsarna och
alla de föregående, på hvilka denna sekel-
början varit så rik, hälsats af folkets jubel.

Kapitalet vill det, säga socialisterna. Det
är dock tämligen ögonskenligt, att kapitalet
som regel mår bäst af industriens och sam-
färdselns ostörda fortgång. Det ser ut som
om ingen ville kriget, och dock kommer det;
hvar för blir det då krig?

Det måste vara så att nationernas intres-
sen äro i grunden oförenliga, och i sista hand
finnes ingenting annat att vädja till än vap-
nen. Skiljedomstolarne? Till dem ha alla
regeringar och alla folk ställt sig väl-
villiga och intresserade, och alla ha
ensämmigt undantagit från deras doms-
rätt sina lufsfrågor. Är det att un-
dra på? Hvilken af oss ville ge åt främman-
de doms- och beslutanderätten öfver vårt lif
och vår lycka? Kunna vi då fordra, att na-
tionerna skulle göra det? Och kan en skilje-
domstol besluta, att en nation skall hungra

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förh. för särsk. begärd plats.	

på det att en annan må äta sig mätt? En sådan dom vore mera upprörande för vår rättskänsla än ett krig; med andra ord, i vitalfrågor är kriget med alla sina färor humanare än skiljedomen.

Här synes det visserligen, som vore den ryska expansionsdriften orsaken till det hela, och som en sådan drift ingalunda vore vital, eftersom, tycka vi, Ryssland är "stort nog". Men kolossen känner nu en gång denna expansionsdrift som ett lifsbehof, och den låter sig ledas af sina känslor och ej af vårt omdöme. Ut genom Dardanellerna, ut öfver asiatiska Turkiet och Balkan och Österrike och tyska Polen vill det slaviska folkhafvet rinna, och när det möter dammar, känner det sig hämmadt i sina lifsfunktioner. Det behöfver så stor plats, just för att det ej förstår att nyttja den plats det har, och det kläder omedvetet om sin utvidgningsdrift i religiöst skimrande panslavistiska hägringar.

Hvad vill en skiljedomstol göra vid detta?

Och Frankrikes hämnbehof och dess strid för sin sjunkande världsställning — och Englands fasa för en medtäflare på hafvet, som en dag skulle kunna döma dess folk till hungerdöden — och Serbiens längtan att ena sitt förslingrade folk till det drömda Storserbien — och Österrikes strid emot sönderplittringen — och Tysklands strid för sin plats i solen, för sitt lif och för hela den germanska världens lif — och Japans tysta intensiva sträfvan emot målet: Asien åt asiater? Hvad vill en stackars liten skiljedomstol, "ensam i bräcklig farkost", ta sig till i en sådan tornado af gigantiska lidelser och driffter?

Kriget är här. Det lönar sig icke längre att tala om hvarför och hvarifrån det kommit, och om det skulle ha kunnat förhindras. Det är öfver oss i sin väldiga ödesbestämthet, och vi tycka knappast att det hade betydligt mycket, om det också hade kunnat uppskjutas ännu ett par år. — Huru länge skall det då stanna bland oss? Så hastigt som i början troddes, kommer slutet säkerligen icke; att döma af hvad som hittills medhunnits dröjer det i alla händelser många månader, innan ett resultat har ernåtts, som kan göra någon af de krigförande hägad att nedlägga vapnen. Men kort eller långt, veta vi att det måste bli fruktansvärdt och grymt; det är i ordets fulla bemärkelse en strid på lif och död, och en af parterna måste ligga krossad på valplatsen, innan den andra kan unna sig hvila. Det förfärliga verk, som redan är halfgjordt, kan icke lämnas så, ty det kan och får icke göras om. I fredens intresse, för att trygga den en praktiskt oöferskådlig tid bortåt, måste endera partens kraft förmas till sista droppen.

Vi måste resignera och låta skådespelet utveckla sig — se och lära. Jag talar nu icke om hvad särskildt vi svenskar kunna lära af kriget — det vore att äfven i denna tidnings fredade spalter släppa lös inrikespolitiken med all dess under årtal hopade bitterhet — utan om hvad hela världen kan och troligtvis kommer att lära.

Den första lärdomen är förfärlig och oväntad. Vi ha hört så mycket talas om folk-rättsliga framsteg, om krigets humanisering, om Haag-öfverenskommelser och dylikt, att vi trott, att ett modernt krig, ett europeiskt krig skulle bjuda en i humanitært hänseende mönstergill tafla. När därför under Balkan-krigen telegrafan började berätta om grymheter å ena sidan och grymheter å andra, satte sig hela Europas press på sin dygds höga hästar och förkunnade: "Fi donc! De

Ettundra (100) kronor

i pris för

En pjäs för sällskapsscenen.

Densamma bör bestå af en enaktare i behaglig komediartad ton, ha fyra, högst fem roller och spela inom ramen af en lätt åstadkommen rumsdekoration.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns novemberfästing** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af **Idun senast den 1 nästkommande oktober**.

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända skrifterna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 september 1914.

IDUNS REDAKTION.

där Balkanfolken med all sin tapperhet äro dock ingenting annat än vildar". Det var visserligen ögonskenligt att historierna till stor del kunde reduceras; många af dem ha gått igen sedan urminnes tid och dykt upp närhelst man tyckte sig behöfva dem, alldeles som ritualmordsmyten. Men häremot invändes, att "ingen rök är utan eld", och om ej annat så kännetecknade själfva ljugandet barbaren! Nå väl, nu ljuges det på alldeles samma sätt mellan världens mest civiliserade nationer, den ena slungar den andra i ansiktet alldeles samma gamla historier, och hvad värre är, ej heller här är "röken utan eld". Visserligen måste vi tro att, kanske med ett undantag, de reguljära arméerna ej göra sig skyldiga till grymheter — i all synnerhet icke tyskarna. Det, som i den vägen torde stå ovederläggigen fast, kommer på den belgiska befolkningens räkning. "Skrapa ryssen, och tartaren kommer fram," sade Napoleon. Ack, orden ha en vidare sanning: skrapa människan, och vilddjuret träder fram!

De manliga och kvinnliga franc-tireurernas gärningar äro omänskliga och de utlösa af krigets summariska rättvisa fruktansvärda straff. Men en krigförande armé är i sin fulla rätt, då den söker freda sig från denna ogripbara fiende, som tär på dess krafter och tiobubblar krigets lidanden.

Belgiens öde har inneburit de ofrånkomligaste varningar särskildt för oss; så äfven ur denna synpunkt. Väl är det sannolikt, att svenskar aldrig skulle begå illgärningar sådana som de belgiska. Men det är ej länge sedan vi hörde det fåvitska talet, att vårt försvar ej behöfde förbättras; "kommer fara uppå, skulle vi nog gå man ur huse". Och många har säkerligen i all oskuld drömt om att i ofredstid taga

ur fallne krigarns hand "gevär och skynda efter den tappra här i stridens hetaste brand."

Må de för Guds skull, om det blir allvar af, ej göra något sådant! "Nummer femton Stolt" var efter moderna begrepp en franc-tireur,

Ärade kvartalsprenumeranter

UPPMANAS VÄNLIGEN ATT UTAN dröjsmål förnya prenumerationen för oktoberkvartalet, så att ej afbrott må uppstå i tidningens regelbundna expedition.

och en sådan drager fördömdelsen öfver hem och härd och bygd. Det är ju just den moderna civilisationens stora vinning på krigföringens område, att den civila befolkningen lämnas utanför kriget; skulle vi äfventyra denna vinning? Säkerligen har den tyska vedergällningen ej varit mer än som fordrades för att effektivt kväfva franc-tireurväsendet; men må vi ej glömma att med tilläfventyrs mindre högtstående trupper följderna kunde bli än mer fasansfulla! Hvad den reguljära armén ej förmår måste lämnas ogjordt; det finns ingen annan råd.

Men kriget ger andra lärdomar, mer tillärande än dessa. Under den tid, då man blott teoretiserade öfver det moderna kriget, sades det, att den personliga bragden och tapperheten icke mer hade någon plats; man skulle bekämpa hvarandra utan att se hvarandra. Men redan det japanska kriget visade att handgemänget spelar väl så stor roll som någonsin förr. I detta hänseende har ej kriget förändrats genom sina nya titaniska mått. Än i dag kunna några ryttare utföra sagolika bragder — hvad säges om första stormningen af Liège? Än i dag störtar truppbefälhafvaren främst med dragen sabel i stridstumultet, än i dag fångas den sjunkande fanan af ständigt nya armar, än i dag få furstar och prinsar blöda och dö på slagfältet.

En annan lärdom är huru snabbt de horisontala gränslinjer, som dela mänskligheten i skikt efter klasser, yrken och meningsgrupper, blekna för de vertikala, som tvärs igenom skikten dela den i nationer. Göra sig de nationella motsatserna i all sin styrka gällande, då svinna de sociala bort. Det se vi i Tyskland just nu, och äfven i viss mån i de andra landen. För min del tror jag att de internationella rörelserna sett sin bästa tid, att färgglad nationalism skall aflösa den vältingrå kosmopolitism, hvarmed vi alla mer eller mindre blifvit närda, och att hvar nation kommer att lefva sitt eget enhetliga, sköna och starka lif.

Äfven allianspolitiken kommer, mänskligt att döma, att få sin knäck. Ty liksom hos oss nyligen en socialist yttrade, att det nu vore bevisadt att rustningarna ej tryggade freden, glömsk af de många gånger deras befintlighet faktiskt hållit kriget borta, så kommer man också att glömma huru många gånger allianserna varit fredens värn, för att blott minnas huru de drogo allt och alla med sig, när en gång krigsutbrottet blifvit oundvikligt.

Ännu en sak: dödens närhet kommer, som så många gånger förr, att lära människorna lefva. Det är en allmän erfarenhet, att efter ett avslutadt krig en oanad lifslust och lifskraft strömma genom folkens ådror. Näringar, idélif, konst och litteratur skjuta ny fart. Främst naturligtvis hos den segrande nationen. Men folkens och rasernas lifskraft är hart när outfömlig, och efter en kort tid börja äfven de slagna spanna alla krafter för att på nytt tillkämpa sig en existens.

Det är denna lifvets outfömlighet, som ger kriget dess mest försonande skimmer. Som allmän regel kan sägas, att de allvarsamma mothugg, lifvet under tider som de närvarande röner, blott tjäna till att ge det ny fart. Förr eller senare — förr för segrarne, senare för de besegrade — skall komma den dag, då de blicka tillbaka på den genomgångna katastrofen och känna att

"rymdernas brand var en reningseld."

ANNIE AKERHJELM.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Örgryste Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvärad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter!
Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Bref från

Från Iduns speciella

NÄR MAN ÄR EFTER ÄR HAR förmånen att få vara hemma, blir det kanske ofta så och så med ens fosterlandskänsla. Man behöver bara göra en liten rond genom affärerna för att märka, huru föraktfullt en del folk behandlar allt som är svenskt. Sålunda frågas hufvudsakligast bara efter utländska produkter och utländska moder. Andra åter söka öfvertrumpa hvarandra med ett svammel af främmande ord och somliga slå alltid på stort med främmande seder.

Men fosterlandskärleken låter ingalunda ostraffadt gäckas med sig, alltid någongång skall den passa på att riktigt grundligt skaka om en. Och har man inte från början tagit hänsyn till fosterlandskänslan utan alltjämt låtit den få sitta sörjande utanför, så blir den så mycket starkare, när den sent omsider får göra sig gällande.

Till och med undertecknad, som just aldrig varit ogin emot den, fick känna på dess starka grepp när vi en dag i denna underliga månad september stodo i beredskap att vända Sverige ryggen, men så hade den också vid detta tillfälle en hel här af kära svenska vänner med sig, som hjälptes åt att göra afskedet tungt. Ty läsaren skall veta att afresan skedde från den lilla idylliska staden Trelleborg, hvars inbyggare genom de många afsked de bevittnat blifvit mer än annat folk veka och varmhjärtade. Och nu hade det varit afskeds- och missionsfest för mig under söndagen, hvarför halva missionsföreningen denna morgon kommit ned för att vinna farväl. När därpå förtöjningen flög loss och vi gled ut ifrån land, radade hela skaran upp sig på den höga hamnarmen och stämde i med: "Tryggare kan ingen vara, än Guds egen barnaskara". Och ni förstår att det var då, när vindarna och afståndet förtagit ljudet af de svenska rösterna, som fosterlandskänslan och jag hade en längre dialog med hvarandra. Men jag kramade lite hårdare om rosorna i mina händer och kas-

Ung tyska iförd "sorgmärke". Berlin III. Gesellschaft foto.

An die Deutschen Frauen!

Dem Ruf meines Vaters folgend, rufet sich unser Volk zu einem Kampf ohne Gleichen. Den es nicht herauszufinden hat und den es nur zu seiner Verteidigung führt. Wer Waffen zu tragen vermag, wird freudig zu den Fahnen eilen, um mit ihrem Blut einzulösen für das Vaterland. Der Kampf aber wird ein ungleicher und die Wunden unheilbar sein. Die zu solchen Taten Darum rufe ich euch, deutsche Frauen und Jungfrauen und alle, denen es nicht vergangen ist, für die geliebte Heimat zu kämpfen, zur Hilfe auf. Es trägt jeder nach seinen Kräften dazu bei, unseren Gatten, Söhne und Brüder den Kampf leicht zu machen. Ich weiß, daß in allen Ecken unseres Volkes ausnahmslos der Wille besteht, diese hohe Pflicht zu erfüllen. Gott der Herr aber starke uns zu dem heiligen Lebenswerk, das auch uns Frauen beruft, unsere ganze Kraft dem Vaterlande in seinem Entdrückungskampfe zu weihen. Wegen der Sammlung freiwilliger Hilfskräfte und Gaben aller Art sind weitere Bekanntmachungen von denselben Organisationen bereits ergangen. Ihnen diese Aufgabe in eurer Liebe obliegt und deren Unterstützung wir allem dankbar sind.

Berlin, den 6. August 1914
Auguste Victoria

Brefkort med kejsarinnans upprop till de tyska kvinnorna.

tade en sista tårskymd blick på den ännu böljande mängden af vita näsdukar. Under det att mitt hjärta nästan lite smått afundades de lyckliga människorna, som fingo stå där kvar på hemlandets jord.

Men för att nu äntligen tala om Tyskland, så fanns det just inte mycket under resan från Sassnitz till Berlin, som tydde på krig och örlig. Lugnt och behärskad som i fredstid gick färden, samt inom den bestämda tiden. Som vanligt blefvo också nu de resande vid hvarje längre uppehåll mot lite kontant erkänsla bjudna på allt hvad till detta lifvets nödort höder. Och på de långa bord, som voro placerade tätt utmed fågen, serverades bland annat små näpna portioner med rykande varm korf och potatis, stora koppar med kaffe och väldiga bullar samt slutligen de outhärliga, välfyllda ölmuggarna. Kypana från de närliggande stationshotellen kommo därjämte med rullvagnar lastade med allehanda dricksvaror, frukter och godsaker, under det andra deras kolleger på brickor bjödo ut sitt välsorterade smörgåslager. Men från det sorlande lifvet af alla dessa ätande, drickande och rökande människor vändes ofta nog min uppmärksamhet mot sönderslitande afskedsscener mellan utdragande soldater och deras kvarlämnade anhöriga.

Berlin med sitt rika, pulserande lif är sig ungefär likt utan någon som helst oro eller upphetsning. Däremot tillkommer något af feststämning och alla tyckas bemöda sig om att ingjuta mod hos hvarandra. Till och med nyblifna änkor och mödrar, som mistat sina söner, gå så långt i själfbehärskning att de utomhus visa en leende min och hellre afstå från sorgdräkten än de med den fördyrta omgifningen. Som yttre tecken på sin sorg bära Tysklands kvinnor i dess ställe sorgmärken, hvilka tilldelas dem af tyska försvarsföreningen och som ha till inskrift: "Stolz gab ich ein teures Haupt fürs Vaterland". Med eller mot sin vilja måste så väl

Berlin.

Korrespondent.

vän som fiende beundra det storslagna jämnmod, hvilket öfverallt råder trots de många sköflade hemmen och de talrika sörjande, som ju ändå måste finnas. Det gör äfven ett ganska egendomligt intryck att se alla hus rikt dekorerade med flaggor, då man vet att öfverallt inom såväl privata som offentliga byggnader gömmas på sargade och lemlästade människor. Men går man förbi ett sjukhus, så synas vanligen i hvarje fönster dessa krigets offer, som trots sina lidanden ändå förstå att visa de muntraste ansikten i världen.

Särskildt anmärkningsvärdt är det mod och den tillförsikt, som utmärka de ensamma, fattiga kvinnorna. En del af dem ser man i spårvagnarna på ett mönstergillt sätt sköta konduktörsplatserna för sina bortavarende män. Andra åter stå i gathörnen med sina salustånd, sina blomsterkorgar och sina tidningspackor. Men konkurrensen är stor och allt som oftast synas i skymundan bleka, ut-hungrade kvinnor, hvilka med ett barn på den ena armen och en lifen varulåda på den andra ha svårt att hejda de frambrytande tårarna.

I början var det förstas en liflig kommers med de många olika nationalmärkena, men nu har ju nästan en hvar hunnit att förskaffa sig alla slagen af knappar, flaggor och rosetter. Till och med den lilla babyn i vaggan måste komma ihåg sin tyska härstamning, för att inte tala om hästarna, hundarna och de små kisse-missarna, hvilka alla måste bära de röd-blå-hvita färgerna. För de familjer, som däremot icke kunna finna någon möjlighet till arbetsförtjänst under husfaderns bortovaro har den allmänna offerviligheten på ett berömvärdt sätt kommit hjälpande emellan. Allt hvad mänsklig omtanke och uppfinningsrikedom kunnat åstadkomma har sålunda gjorts för att mota ut nöden hvarhelst den än uppenbarat sig. Och utlänningar, såväl som infödda af alla åldrar och klasser, nödgas äfven på ett eller annat sätt deltaga i det systematiska nödhjälpsarbetet. Öfverallt stöter man på damer med insamlingsbössor på armen eller bidragslistor i handen. Och vill man exempelvis slå sig ned på någon stol i stadens parker, blir man genast upplyst om att sittplatsen kostar en slant till de fattiga. En mer obekymrad tillvaro ha skolbarnen, som för hvarje segerbud få en hel fridag till lek och ras. Äfven har för de minderårigas räkning öppnats en mängd matsfällan med riklig gratisbespisning. Så långt möjligt är står kronprinsessan som inspektris och beskyd-

Tyska kronprinsessan på promenad i Berlin.

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

K. ANDERSON

Hedersgåfvor egen tillverkning.
Speciella ritningar uppgöras gratis på anfordran.
Prärikatalog, ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

darinna för de flesta välgörenhetsinrättningar, outtröttligt hjälpsamt hvar det än behöfs. Folkets kärlek och förtroende till kejsarfamiljen i dess helhet äro äfven nästan obegränsade och ta sig många rörande uttryck. Sålunda vallfärda människoskarorna hvarje afton till "Unter den Linden", nedläggande minneskransar på Wilhelm I:s monument och lifligt demonstrerande framför kejsarpalatsen. Utanför kronprinsparets våning och kring kejsarstatyn ligga äfven tagna kanoner samt andra segertroféer, hvilka folket aldrig tröttnar på att betrakta.

Tämligen oberörd af allt detta segerjubel och med hjärtats intresse på helpänn riktadt mot det egna älskade fosterlandet framlefver i dessa dagar den svenska kolonien en ganska bekymmersam tillvaro. Med koloni kunna vi nu inte här tänka oss en sluten församling, hvars medlemmar bo som nära grannar och därigenom äro isfändsatta till ömsesidig stödjä hvarandra. Utan måste man här i alla delar af den stora staden söka de svenska familjerna, hvilka merendels äro mindre bemidlade och ha sitt tillhåll i fattigkvarteren. Kolonien har i medeltal kunnat räkna 2,000 medlemmar, men efter krigsutbrottet minskades denna siffra betydligt, i det att alla studerande och de flesta ogifta återvände hem igen. De däremot, som hade familjer, måste dock stanna kvar, hvar för sin bland dessa råder mycken arbetslöshet och nöd. Synnerligt beklagansvärda äro de stackars tyska kvinnor, hvilka i dessa dagar blifvit öfvergifna af sina svenska män, ty såsom ett annat lands medborgare kunna hvarken de eller deras barn påräkna någon hjälp af den tyska staten, hvilken ju har fullt upp med eget nödhjulsarbete. Det är under dessa bistra tider, som församlingens svenske pastor kraftigare än någonsin måste anlita hjärta och förstånd, hvar för hans hem för närvarande visar mer likhet med en slumstation än en pastorexpedition. I detta sammanhang må nämnas att Svenska kyrkans missionsstyrelse i 12 år haft egen pastor härute. Kyrkoherde Helander var den förste och nedlade i sin kära Berlinerförsamling ett synnerligt vidtomfattande arbete. Hans efterträdare blef pastor Fredrik Sebardt, som nu fillika med sin unga fru måste veta råd och hjälp för allt och alla. Nästan från morgon till kväll äro de i farten med insamlingslistor och fattigbesök, förutom mottagning och utbispisning i sin egen privata bostad. Sedan 1907 har församlingen också haft egen lärarinna och skola, som hittills besökts af ett 40—50-tal barn.

Undervisningen meddelas vanligen genom aftonlektioner och då merendels i barnens hem i olika delar af staden. Såsom sin förnämsta uppgift har skolan att göra barnen förtrogna med Sveriges språk, geografi och historia. Och som supplement härtill har under några år hvarje sommar till Sverige öfversändts mellan 25 och 30 barn, hvilka mottagits gratis under 5 till 7 veckor i skånska familjer. Skolans lärarinna är för närvarande fröken Gerda Odman, som likt sin far, den kände, numera aflidne lektor N. P. Odman, har visat sig vara i besittning af en framstående berättartalang, hvar för hon mer än någon torde ha rika förutsättningar till att vinna barnens hjärta för Sveriges räkning.

För att erhålla statsunderstöd till denna sin skola är kolonien dock förpliktad att hvarje år själf insamla 900 kr. Under den brist, som nu öfverallt råder, är emellertid detta en omöjlighet, hvar för man må hoppas

Fröken Gerda Odman.

Pastor F. Sebardt.

att deltagande sinnen i hemlandet vilja behjerta saken och draga försorg för dessa medel, som ju gälla skolans vara eller icke vara. Vidare kommer det allt mer trängande behovet af en egen kyrka. En grundplåt på 220,000 kr. är ju visserligen samlad, men detta utgör endast hälften af hvad som erfordras till företaget.

BERTA HULTÉN.

Kvinnan i alkoven.

Af JEANETTE LEE.

(Forts. o. slut.)

HON TOG DEM FRÅN HONOM, med tämligt lugn. Till symfonikonserter? frågade hon.

— Jag trodde, att du, att vi skulle ha nöje af det.

Hon såg på dem ett ögonblick. — Jag har aldrig varit på någon symfonikonser. — Inte jag heller, och han skrattade litet. Jag tänkte, att vi kunde ju försöka.

— Jag har ingenting att sätta på mig, har jag väl? frågade hon och såg upp med den lilla rynkan mellan ögonbrynen.

— Tag din — Han afbröt sig. Skaffa något. Det är ju en vecka till dess. Så du kan hinna få något, eller hur.

— Jo, ifall du tycker.

— Naturligtvis. Skaffa hvad du behöfver.

— Jag har en klädning, som kanske skulle duga med någon ändring, sade hon.

Han såg för sig den grå sidenklädningen, han mindes dess mjuka våder mellan fingrarna.

— Vore det inte bättre, om du skaffade något nytt? frågade han.

— Kanske det, jag skall tänka på saken.

Han skulle inte ha kunnat säga, hvilket han önskade. Men när hon kom ner, klädd i sin grå klädning med de långa handskarna, så kände han sig glad. Hon höll på att knäppa en af handskarna, och pälskappan hängde på armen. Hon såg inte upp. Han tog den från henne och svepte in henne i den. Hon hade en liten rodnad på kinderna, där hon satt i spårvagnen. Andra kommo in, klädda för konsert eller teatrar, och hon betraktade dem. Men Eldridge såg på Rosalind. De gingo mot en ny värld, man hörde fragment af samtal, såg vackra kläder, kände parfym i luften. Kvinnan midt emot hade en knippa violer. Hvar för hade han inte tänkt på att skaffa violer åt Rosalind? Hon tycktes en främmande Rosalind, där hon satt bredvid honom i sin grå dräkt med strålände ögon. Spårvagnen skakade vidare. Eldridge nästan önskade, att färden skulle vara länge än. En sådan kväll skulle kanske inte på länge komma tillbaka. Hemligheten satt bredvid honom, och han kunde sträcka ut sin hand och röra vid den. Framkomna, hjälpte han henne ur spårvagnen, öfver den trängsel-

fyllda gatan och in i hallen. Här var ljus och blommor. Under många år tänkte han tillbaka på den symfonikonserter. En gång hade hon vändt sig och sett på honom. Han höll fast därvid under de veckor och månader, som följde vid vandringarna genom de frista förstadsgatorna: För ett ögonblick hade den dolda Rosalind kommit till sitt fönster, sett på honom och smålett, innan hon försvann.

Följande dag kom Gordon Barstow upp på kontoret. Skilsmässoförhandlingarna hade fortgått, och under denna tid hade Eldridge lärt närmare känna mannen. Han hade funnit en god älskvärd natur under den simpla ytan, och han kände ett djupt medlidande med honom. Barstow var angelägen att ordna allt till det bästa för sin forna hustru.

— Cordelia är endast ett barn, sade han. Jag tror inte jag skulle ha brytt mig så mycket om det, ifall de varit öppna mot mig. Det som gör ondt är att tänka på alla de gånger de måste ha lugit för mig, som inte var nog skarpsynt att märka att något var på tok.

Ja, det var detta, som gjorde ondt, att tänka på hvad Rosalind i hemlighet företagit sig. Nu gjorde det honom ingenting, att hon gick till Mervin. Stundom var han otålig öfver att hon icke gick oftare. Han hade ingenting emot det nu, när han visste. Det var detta att inte veta, som gjorde ondt.

Han hade börjat undra, om Rosalind visste, att han också gick dit, om hon anade hvem det var, som kom genom svängdörrarna och satt i närheten af henne och gick före henne.

En dag, då Barstow kom in för att under-teckna den afgörande handlingen i skilsmässomålet, började han plötsligt tala om Rosalind. — Jag såg en kvinna i dag, som lärde mig mer än hvad Cordelia kunnat, sade han, en kvinna på Mervin. Eldridge böjde sig framåt.

— Hon satt där ensam, sade den gamle mannen, och jag kan se hennes ansikte, ett af dessa lugna ansikten, hvarken unga eller gamla. Jag tyckte, att jag kunde hållit af henne, om jag träffat henne, när jag var yngre. Det var en obeskriflig ro öfver henne, där hon satt.

När Barstow gått, såg Eldridge på klockan.

För sent, hon var nog redan gången. Det var första gången han försummat att gå dit, sedan han hade reda på saken. Han samlade upp papperen, ordnade dagens post och fördjupade sig i sitt arbete. Klockan var sju, innan han lämnade kontoret. Tidningspoj-karna ropade ut extrablad, han köpte ett och stoppade det i fickan utan att titta på det. När han kom hem, sysselesatte han sig med barnen, och efter maten pratade han litet med Rosalind. Hon hade fått en jungfru till hjälp i arbetet, och Rosalinds händer voro inte längre så röda och grofva, när de lågo i hennes knä. Det hände henne nu att sitta sysse-lolös utan att ha något arbete, prata med honom eller sitta tyst. Första gången hon suttit så utan att tala, gladdes hans hjärta.

Han öppnade tidningen, ögnade genom den, och lät den falla ner i knäet. Hon såg upp:

— Hvad är det?

— En man, som jag kände, är död — Gordon Barstow. De funno honom död i bilen. Det är någon som du aldrig kände.

Veckor gingo, men hon stannade hemma och syntes icke på Mervin. Eldridge hade nästan glömt att granska henne, för att se om hon tänkte gå. De hade varit på ännu en konsert, gått på teatern ett par gånger, och när våren kom, åkte han ut med henne åt landet, stundom med barnen i sällskap, än

Sängar

Madrasser, Krollsplint 10: —. Tagel 22: —.
Stick-Täcken, Cretonne 6: —, 8: —. Satin 8: —, 10: —, 15: —.
Filter, Jaquard från 5: — till 20: —. Bruna 4: —, 5: —, 6: —.
Sängöfverkast 5: — 6: — 9: —.

4 St. Nygat. — ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbelyger, Dräkttyger.

Konsinärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

offare allena. Hon kunde icke undgå att se, att han var tillgifven henne. Stundom hade han en blomma med sig och lämnade på hennes bord. Han gaf den aldrig direkt till henne, och hon låtsade ingenting om. Alltjämt låtsade hon ingenting om det, som båda måste tänka på.

Han arbetade strängt, och hans affär ökades. En ny klass klienter började uppsöka honom, män med större planer, och arbetet höll honom ofta kvar på kontoret till sena kvällen. En kväll i slutet af juni kom han hem sent och fann henne sittande på verandan. Dagen hade varit varm, men luften hade nu svalkats, månen glänste öfver husen och taken och öfver de få träden och buskarna i deras lilla fäppa. De sutto länge tillsammans, talande om barnen, om det arbete, som försenat honom, och om sommarsemestern. De hade alltid förr stannat i staden, men nu hade han ordnat det så, att de alla skulle resa tillsammans nästa vecka. Månen steg och lyste öfver vildvinsrankan på verandan och hennes hår och ansikte. Hon bar en lätt, mjuk dräkt, som var halft i skugga. Hon var alltid hemlighetsfull, men nu när han såg på henne, tyckte han, att hon slöt sig inne för sig själf mer än vanligt. Det var endast några få steg mer att taga, han började undra, om han någonsin skulle gå dem — kanske i kväll? Eller var han inte i stånd att vinna henne, när allt kom omkring?

Det var något hos henne, som höll honom tillbaka. Vid månens sken betraktade han vinlöfvets skuggor på henne ansikte, hon gungade sakta i sin stol, och hennes skugga rörde sig på golfvet. Om han talade till henne nu, hvad skulle hon säga?

Bättre att tala med henne i morgon vid fullt dagsljus. Afgöranden skulle icke fattas i skymning och skugga utan vid klara solens sken. Han skulle ta henne med på en lång åktur och tala ut med henne.

Men på morgonen förstod han, att han inte kunde sätta denna plan i verket. Hon gick omkring med detta drömmande, inåtvända uttryck, som sade honom, att hon ämnade sig till Mervin. Han visste, att han skulle finna henne där, när han trädde in genom dörren. Förhängena voro dragna undan och han tyckte sig förstå, att hon satt där och väntade på någon, väntade full af lycka. Han kände henne ju så väl! Han väntade med henne, svängdörrarna öppnades och stängdes och bägge väntade. Hon hade räckt ut en hand och dragit för gardinerna för sin alkov. Men hon kunde stänga ute sig själf, han kunde se henne lika tydligt, som om han sutte där bredvid henne. Plötsligt lyfte han hufvudet. Hon var där och väntade, hon hade väntat länge, och han hade icke rört sig. Han reste sig sakta och såg bort mot det gröna förhänget. Så gick han fram och drog det försiktigt åt sidan. Hon visade med handen på stolen midt emot henne, men han satte sig inte. Han lade sin hatt på bordet, böjde sig ner och kysste henne. Hennes läppar darrade, men hon sade ingenting. Nu satte han sig midt emot henne och såg på henne.

— Nå? sade han. Hon torkade tårarna och smålog mot honom.

— En så lång tid, sade hon.

Mannen och kvinnan i alkoven till höger hade talat länge. Flere gånger hade upppassaren tittat in och dragit sig tillbaka. Om han dröjt länge nog, skulle han märkt, att det var kvinnan som talade. Mannen satt tyst med handen skuggande för ögonen och blicken fäst på henne.

Kyparen kände kvinnan. Han hade serverat henne många gånger. Han mindes mycket väl första gången hon kom till Mervin

för ett år sedan. Hon var ensam och hade stått innanför dörren och sett sig om, som om hon icke var van att besöka sådana platser, eller var rädd för något. Han hade trots, att hon stämt möte med någon och visat in henne i tredje alkoven till höger. Men ingen hade kommit den dagen. Hon hade sedan kommit tillbaka många gånger, men alltid ensam. Upppassaren kände sig nästan snopen i dag. Han kände Eldridge Walcott, en bra karl för all del, han hade serverat dem bägge hvar för sig, men icke tillsammans. Han drog förhänget åt sidan och såg in. Mannen gjorde en nekande åtbörd och kyparen försvann.

— Det var när Tom skickade mig femhundra, hörde han henne säga, när förhänget föll tillbaka. Mannen i alkoven såg på henne.

— När skickade dig din bror femhundra?

— För ett år sedan, eller något mer kanske. Han hade icke gifvit oss någonting, som du vet, sedan lille Tom föddes. Hon såg honom rakt i ansiktet.

— Jag vet, sade han och såg stadigt tillbaka. Jag placerade pengarna i affären och kallade det att sätta in dem för Tom med sex procents ränta.

Hon nickade. Tom tyckte inte om det. Jag förmodar, att mamma talade om för honom, att vi inte använde pengarna att köpa saker för så som han menat.

— Saker, som du behöfde, sade han. Jag visste det redan då, men jag tog pengarna. Jag var blind.

— Det var just hvad Tom skref, när han skickade mig de femhundra. Han sade, att jag måste använda dem för egen räkning eller skicka dem tillbaka. Och så måste jag redogöra för honom hvad jag använde hvartenda öre till.

— Sade han något mera? frågade Eldridge. Tala om allt för mig, Rosalind.

— Han sade, att han hade ingen lust att öka Eldridge Walcotts affärskapital, fillade hon efter ett ögonblick och smålog ömt mot honom.

De voro tysta en stund. — Först tänkte jag sända pengarna tillbaka. Jag skref till Tom och talade om allt hvad som fattades oss i hemmet och för barnen.

— Hvad sade han?

— Han frågade mig, om jag trodde, att du skulle låta mig använda pengarna, om du visste om dem.

— Jag är glad, att du inte lät mig veta om dem, sade Eldridge.

— Ja, jag sände dem tillbaka en gång. Sedan skref Tom igen och talade om den tid, då vi var barn och han gaf mig de största karamellerna och fyllde min korg, när vi voro och plockade bär. Han sade att det var det som gjort en man af honom. Eldridge skyggade litet, men hon fortsatte. Han sade, att han ville att pengarna skulle användas af den där lilla flickan. — Men jag rörde dem inte på länge. Jag behöll dem och såg stundom på dem och tvekade hvad jag skulle göra. Så såg jag en dag en klädning, som jag blef så förtjust i. Jag tyckte den liknade mig en smula. Hon såg på honom, han nickade.

— Så köpte jag den, och sedan var jag såld. Den drog allt det andra med sig. Klädningen gjorde mig uppmärksam på att jag behöfde allting. Först tog jag den på mig, när jag var ensam hemma. Jag kunde sitta med händerna i knät och tänka på allting, på Tom och på vår barndom och på mor. Jag kände mig alltid uthvilad, när jag tog den af mig, och när barnen kommo från skolan och du kom hem, kunde jag stå ut bättre. Han sträckte ut sin hand och smekte hennes, som låg på bordet. — Sedan kom

jag hit, fortsatte hon, jag visste ingenting om platsen förut, men jag kände att hit måste jag komma tillbaka. Jag förstod att hvilat här skulle hjälpa mig på det sätt, som Tom önskade. Och så har jag gjort af med pengarna. Hon lyfte på den lilla börsen.

— Endast femtio cents öfver. Du kom i tid.

— Får jag dem, frågade Eldridge. Vill du inte ge mig femtio cents af dina femhundra dollars?

Hon räckte honom dem, med en liten suck af lättnad.

— Hvarför gick du hit i dag? frågade han.

— Det är jämnt ett år sedan jag kom hit första gången.

— Ensamt? frågade han andlost. Nej, säg ingenting, jag vill ingenting veta!

— Vet du inte det då? Hon såg på honom.

— Jo, jag vet. Jag förstår inte, men jag vet.

Hon smålog. — Jag var rädd för att gå hit ensam första gången.

— Du skulle ha bedt mig att gå med.

— Skulle du ha gjort det?

— Nej, icke då.

— Och jag ville inte vänta. Du skulle inte ha följt med, äfven om jag väntat.

— Nej, sade han. Berätta, var du aldrig rädd för mig och för hvad jag skulle säga?

— Jo, första gången. Jag blef förfärligt rädd, när du kom in och satte dig midt emot. Jag ville ropa högt, springa öfver till dig, och försöka förklara för dig hur det hängde ihop och be dig att inte bli ond, alldeles som ett barn. Sedan gick du, och jag skyndade hem. Jag slet af mig kläderna och jag brydde mig inte om, att du fick reda på saken, men jag ville, att du skulle förstå.

— Det gjorde jag inte.

— Nej, jag vet det. Men snart märkte jag, att du försökte förstå. Då visste jag, att vi en dag skulle sitta här tillsammans. Eldridge såg ett leende af fin och uppriktig ömhet i hennes ansikte, det skymtade och försvann.

— Jag har väntat på detta, sade hon, och bedt om det hvarje dag. Jag ville icke känna mig ensam. Hon tystnade ett ögonblick. Jag har icke sagt dig allt, sade hon. Det är icke för att det är min årsdag, som jag kom hit i dag. Jag ville träffa dig.

— Och hur kunde du veta, att jag skulle komma? frågade han.

— Jag anade det i går kväll i månskenet. Jag ville inte, att du skulle tala då utan i dagsljus. Jag ville, att det skulle vara Toms klädning och inte månen. Hvem som helst äger månen, skraftade hon.

Utanför hördes tonerna af musiken, af samtal och klirrandet af silfver och glas.

— Så har här då aldrig varit någon annan än jag i din alkov! och han log lyckligt mot henne.

— Nej, sade hon. Men jag har dock lärt känna någon här, det hela var så underligt, det hade hvarken början eller slut. Det var en gammal man, som brukade sitta här vid ett ensamt bord. Han satt där ständigt och ständigt allena. Först lade jag inte märke till honom. Han var ful och såg simpel ut. Men en dag tyckte jag mig förstå att det var en ädelmodig och stark människa, klok och god, som icke ville göra någon något ondt. Jag fick nästan lust att gå fram och tala till honom. Men jag gjorde det inte. — Jag har inte sett honom på länge. Plötsligt upphörde han att komma. En dag, när han gick, såg han på mig, och jag trodde ett ögonblick att han tänkte stanna och tala till mig. Men han gick förbi, och jag har inte sett honom sedan. Och ändå hade jag ju ingenting annat att säga honom än att jag väntade på dig, sade hon lågt.

Byfférummet.

EN MANGD PLATSER I VART land, där ansvarskännande kvinnor lefva och verka, pågår ett målmedvetet arbete för fyllandet af de kraf som den allvarstunga tiden ställer på Sveriges kvinnor. Så godt som hvarje tidningsnummer innehåller något meddelande om resultat vunna af kvinnlig förmåga af initiativ, energi och offervillighet, öfverallt måste man vädja till allmänheten att pekuniärt understödja arbetet. Formen för denna vädjan varierar.

Såsom synnerligen lycklig torde man kunna stämpla den idé, som Kvinnorna och Landets Uppsala-afdelning, då det närmast gällde att ekonomiskt trygga dess sjukvårdskurser, gjorde till sin "Blomsterthé". Ordet, så nytt, med dess be- tagande bouquet, ledde, då det först nådde en, tanken till blommande körsbärsträd, trippande små japanskor, hvilka, "småleende som de blommande träden", läppja på den aromatiska drycken.

Men här omslöt ordet en svensk kvinnas ljusa vackra idé. Det var fru Ellen Nordenstreng, för- eningens ordförande, som här, jag höll på att säga bokstafligen, öst ur sitt hjärtas rika förråd, ty den som mindre känner fru Nordenstreng så- som den socialt och politiskt intresserade och mångbetrodna nutidskvinnan, än som den fasci- nerande skildrerskan af blommornas värld, må- s t e ha det intrycket att hennes hjärterum till myc- ket stor del fylles af — rosor.

Goda viljor slöto snart upp kring den vackra idén. Fru Nordenstreng nämner särskildt med värme fruarna Elsa von Bahr, Ingegerd Manner- stråle och Ingeborg Källström samt fröknarna Ruth Källander och Emma Krantz.

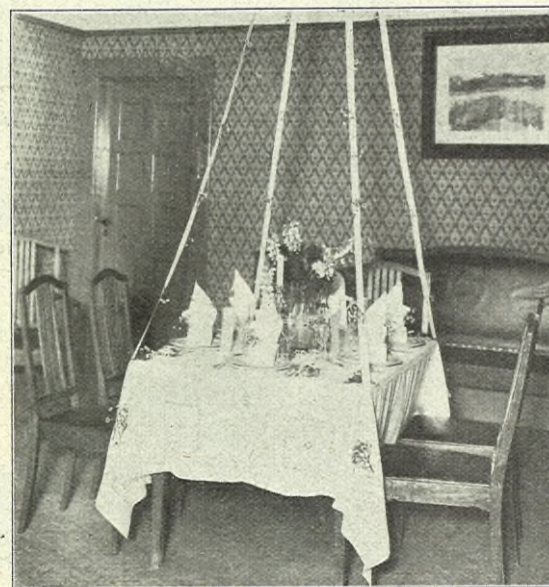
Fru Ellen Nordenstreng i sin trädgård.

"Utställning af afskurna blommor i vaser och skålar, blomsterdekorerade middags- och supé- bord, thé- och kaffebord, jämte byffé, se där hvad som lofvades.

Det var K. F. U. M:s vackra lokaler, som upp- låtits. Redan uppgången gaf fagra löffen, med en rikedom af vildrosor, ringblommor och tagelis i en ståtlig samling gamla mässingskrukor.

Vackert är det stora rummet, där byffé och servering är ordnad — äfven försäljning af blom- mor. Vildvinet kring lamporna är här af särskildt god effekt.

Vi komma därefter in i ett rum med rätt dämpad belysning och stå inför ett middagsbord. Från tak- kronan gå blekt blå sidenband, prydda med små buketter af höstastrar, ned mot dukens hörn. På bordets mitt ett praktknippe blekblå lupiner i kristall och rundt den stora kristallvasens under- lag af spegel, små låga blomglas, där hösta- strarna gå igen. Servisen — gammal Mariebergs — sluter sig med sin blå ton helt till den knappa färgskala, som bestämts för detta bord. Blek- blått — pärlmorblått, insidan af en musslas skal — höstastrarna med något af eternellens oför-

Det pärlmorfärgade bordet.

gänglighet — det är ett bord för en de stilla, blida minnenas fest.

I samma rum har fruktbordet sin plats. Det stora fönstret, dess fond, är helt täckt af rodnande vildvin. Med prakfulla dalior, krasse, ring- blommor och rödgula löf öfver blå drufvor och bjärtröda äpplen, ropar det som en härold för "den vår de svaga kalla höst".

I det stora rummet intill äro ej mindre än fem bord anordnade. Ett jätteknippe skära rosor — mrs John Laing — fångar blicken. Det är på kaffebordet, utsökt i minsta detalj, med sin servis — Real old willow — sitt silfver, sina mellanlägg af äkta vadstenaspetsar. Skära nejlikor i färg med kristallens rosenknippe kanta bordet.

Nära intill, ett middagsbord för fyra personer. Ett praktknippe löfkojor i guld och purpur, gula sidenband i kors öfver bordet, kuvertbröden om- bundna med smala sidenband i samma färg — en detalj, som återfinnes på alla middagsborden — gammalt glas, 1700-tals — effekten briljant.

Thébordet — servis äkta alumina med guld- regn, diskret dekoration af småblommig tagetis.

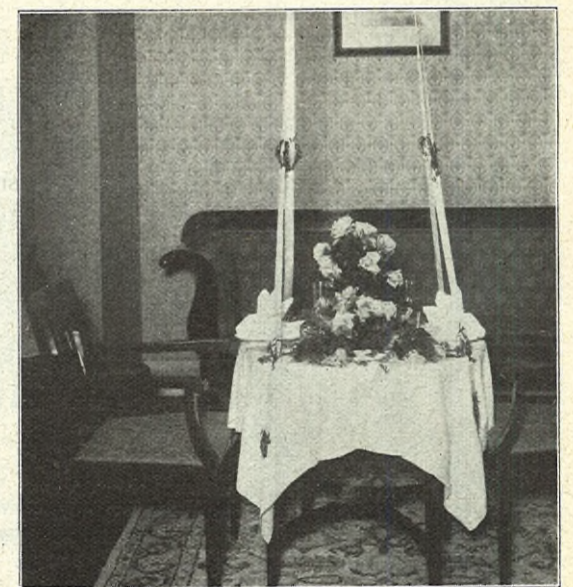
I rummets öfre del, under en väggdekoration af blad af skära luktpioner, två supébord. Det ena i violett. En raritet af delphinium — Rev. E. Lascelles — pryder dess mitt. I små låga kristallskålar en rikedom af luktarter — Florence Nightingale — och af den blekskåra pensélik- nande, men härligt doftande violan, Kitty Bell.

Det andra bordet med sin midtspegel af bjärt- grönt siden och sin dekoration af krasse — Lucifer — med dennas brandröda blommor och svart- gröna blad faller in som en sats i tempo furioso i denna symfoni af färger och doft.

Men i ett litet rum längst in göms utställningens måhända största attraktion, bröllopsbordet. Från takkronan gå sidenband i blekt rosa, smyckade med kransar af myrten, ned mot bordet. Under detta hvalf väller en flod af rosor från högre och lägre kristallskålar ut öfver bordets gamla schlesiska damast, blekt köttfärgade och i lax, Phari- säer och m:me Abel Chatenay, den förra, sär- skildt i England, rosen för dagen, den krönte drottningen. Mot dessa storheter se servicens handmålade linnéor upp helt blyga. En ung stu- dentska har kommit in. Blicken i hennes vackra mörka ögon säger bättre än något, huru väl fru Nordenstreng lyckats med sitt bröllopsbord.

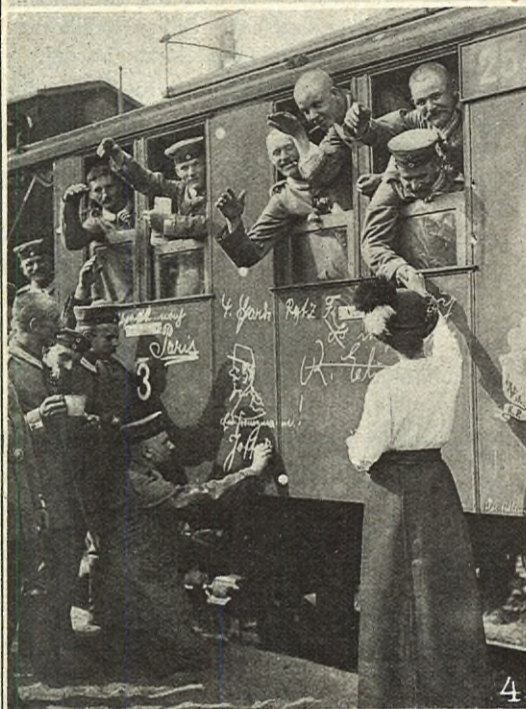
Öfver allt i de vackra lokalerna, ur nischer och vrår, lysa blommor. Afven de fria fältens blomster ha mött upp till ädel täflan med hvarandra. Vi sluta dem alla, från bröllopsbordets rosor till klöfvern i fönsternischen, in i ett varmt tack för väl fylld uppgift: icke att uppmuntra till lyx och öfverflöd, men att just nu fräda fram som ma- nande budskap från en värld af stilla, stark och ljusfylld frihet.

HILDUR BRETTNER.

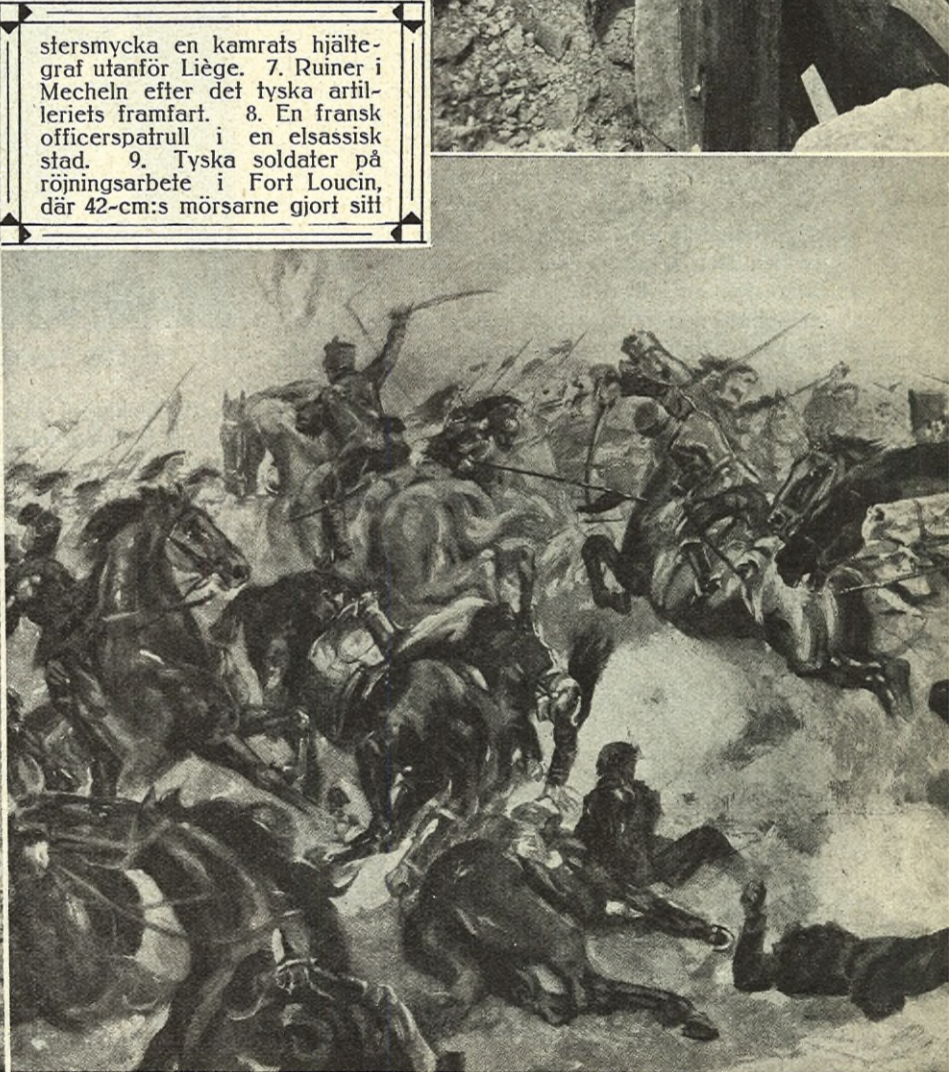
Bröllopsbordet.

BILDER TILL V

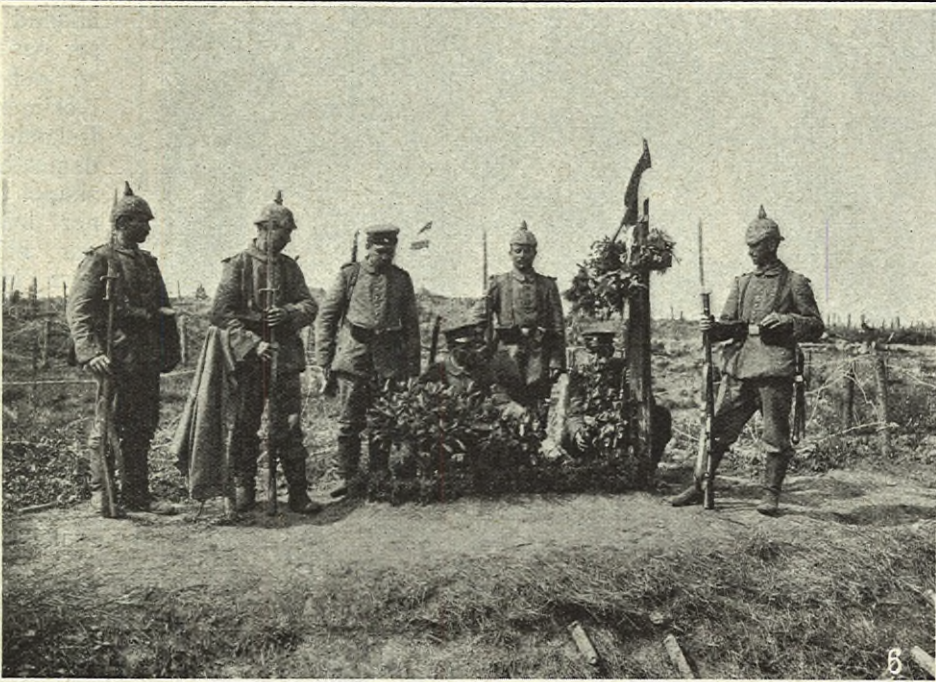

1 o. 2. De nya tyska och franska krigsfidssedlarne. 3 o. 4. Den nu mobiliserade berlinska landstormen drar genom hufvudstadens gator och instufvas på militärtågen för att bege sig till fronten. 5. Segerbulletinerna läsas på Berlins gator. 6. Tyska soldater blom-

stersmycka en kamrats hjältegraf utanför Liège. 7. Ruiner i Mecheln efter det tyska artilleriets framfart. 8. En fransk officerspatrull i en elsassisk stad. 9. Tyska soldater på röjningsarbete i Fort Loucin, där 42-cm:s mörsarne gjort sitt

VÄRLDSKRIGET 7

pedbåtar sänktes af engelsmännen. Efter skiss af en närvarande engelsk officer i Ill. London News. 12. Tysk kavalleri-attack. Efter en teckning af Hugo L. Braune i Ill. Zeitung. 13. Den tyska Zepelinaren bombarderar katedralen i Antwerpen. Efter en bild i Ill. London News.

förödande verk. 10. Franskt infanteri passerar en by. 1, 2, 3, 4, 8 o. 10 Berliner Ill. Gesellschaft foto. 6 o. 9. A. Grohs foto. 7. Underwood & Underwood foto. 11. Den stora sjödrabbningen vid Helgoland, då tre tyska kryssare o. två tor-

KRIGET I KARIKATYREN

DET AR SJALFKLART att de världsskakande händelser, som nu uppriiva nationerna och de mänskliga lidelserna, äfven måste sätta märken i de kämpande ländernas press, och att särskildt karikatyrtecknarne hväsa sina pennor och doppa dem i de bittraste safter för att förlöjliga och såra motståndarne. Tysklands mest kända satiriska blad "Simpli-cissimus", eljes beryktadt för sin elsande kritik af inre politiska förhållanden och särskildt

hämtad ur "Jugend", visar oss Poincaré, Delcassé och Iswolsky — "De lyckligen undkomna" — frukosterande i Bordeaux, hvarvid en af sällskapet yttrar sig: "Känner inte ni också den där klådan om halsen, herr kollega?" — Från en parisisk karikatyrst härstamma bild 1, återgifvande franska generalstaben, och bild 5, satiriserande en fransk skomönstring. Det gängse talet om den franska arméens bristfälliga fotutrustning får här en nog

af allt som kan rubriceras som preusseri, har med ens slagit om och riktar nu sina angrepp mot de yttre fienderna med ett ursinne och en "alltyskhet" utan gräns. Vi meddela här som prof en af dess jämförelsevis mera godlynta teckningar (bild 3), framställande det engelska lejonet såradt på en ganska ömtålig punkt af det tyska svärdet, medan den engelske handelsagenten där bredvid med best english steel-varor i sin lilla kramlåda bekymrad utbrister: "Goddam!

Nu kan jag inte längre lura i mina kunder, att de tyska stålvarorna äro dåliga". Bild 4,

så autentisk bekräftelse. Dock är att märka, att dessa tvenne bilder ha tillkommit före krigsutbrottet. Numera hvässas nog äfven de franska ritstiften mot andra mål än de egna missförhållandena. Ur en Londontidning slutligen ha vi hämtat bild 2 af den illa ramponerade österrikiska dubbelörnen i den ryska björnens famn samt bild 6 af: Kejsaren och hans "allierade", hvilken torde tala för sig själf.

"DUNUNGEN"

Från Dunungens premiär på Dramatiska Teatern. Brukspatron Fristedt (hr Hedqvist) och Anne-Marie ("Dunungen") (fru Stina Hedberg). Atelier Jæger foto.

Selma Lagerlöf debuterar som dramatisk författarinna. Mottager på scenen publikens hyllning.

AR DET MENINGEN ATT UNDERkasta mig en intervju?" frågar dr Selma Lagerlöf, då vi dagen efter Dunungens premiär på Dramatiska teatern göra den celebra författarinnan ett besök på hotellet. Hon är nämligen ingen vän af intervjuer och hennes tid under det korta stockholmsbesöket tillåter henne inga långa samtal med raden af besökande, som under denna förmiddagstimme anmäler sin ankomst per telefon eller medels visitkort.

Vi fatta oss följaktligen så kort som möjligt, tacka henne för den njutning hennes dramatiska förlingsverk beredt hufvudstadens teaterpublik — dramatiseringen af Gösta Berling och Stormryösen ha som bekant verkställts af andra pennor — och spörja henne hvad hon tyckte om sitt styckes utförande. Hon förklarade sig synnerligen nöjd med den tolkning, som beredts Dunungen — ett spel så alltigenom artistiskt och förstående. Att den subtila novellen om lilla Anne-Marie och brukspatron Theodor öfverhufvud blef ett teaterstycke, berodde på en fransman, som från Paris sände författarinnan en dramatisering af berättelsen. I den franska behandlingen hade ämnet gifvetvis gått miste om sin svenska ton, men författarinnans intresse för en scenisk gestaltning af Dunungen var emellertid väckt, och så satte hon själf pennan på papperet och lustspelet blef till.

Just denna gammalsvenska fläkt och anda äro styckets mest betagande egenskaper. Det är som att öppna en gammal byråklaff och ur dess lön-

ligaste rum plocka fram i dagen gulnade bref, på hvilkas sidor svunna tiders människor bikta sig än humoristiskt och än rörande, än bullrande och än med en något omständlig sentimentalitet — men framför allt med denna äkthet i känslan, som är lifvets egen, eviga rörelse.

Det bör kännas som en verklig rekreation för våra sceniska artister att ägna sin fantasi och sin teknik åt Dunungens genomsvenska människor. Hr Hedqvists karaktärsformande talang gör också något utmärkt af det häffiga naturbarnet brukspatron Theodor, och fru Stina Hedberg markerar fint och själfvullt Dunungens spröda känslolif, men när högst i slutakten, då hon genomgår förvandlingen från en blyg flicksnärta till en modig och kärleksberusad kvinna. Fru Håkansson's bergsrådinna är en pärla af fin och detaljskarp konst och fru Lindberg som den gamla hushållerskan lämnar ingen i tvifvelsmål om sitt i många stormar härdade trojänarinneskäp. Herr Gösta Hillberg har den otacksamma uppgiften att spela en egenkär och bakslug fästman, som snöpligt affärdas, men hans rutin räddar honom från att misslyckas. Hr Nilsson är förträfflig i en biroll.

Stycket vann också en vacker framgång och den tacksamma premiärpubliken inropade flerfaldiga gånger författarinnan, hvilken, får man hoppas, borde manas af sin nu vunna seger som dramaturg att ur sitt rika novellmaterial söka ytterligare motiv till nya dramatiska verk.

ARIEL.

Svenska Konstnärinnor på Baltiska utställningen.

EN SOM LITET GRUNDLIGARE och i ro och mak vill tillägna sig det andligt och estetiskt värdefulla i den väldiga labyrint af bildskapelser, som Baltiska utställningens konsthall erbjuder, kunde knappast välja någon lämpligare tidpunkt än nu efter krigsutbrottet och värmeperiodens som det synes definitiva afslutning. Också har jag först just i dessa dagar sett de af mina lärda vänner, som hålla för sitt kall att göra sig mödan nedskrifva sina intryck af det sköna de se, med pincenezen i väl justerad vinkel stå i gifakt framför de illustrativa väggarna eller halfliggande på en soffa med drömmande blick vänta se psyken i en modernists skapelse höja sina kubistiskt formade vingar till flykt. Men äfven mindre pretentiösa dödliga ser jag nu med betydligt mindre själföfvervinnelse öfvergifva téhållens svala fontänrotunda och i timalt summariskt genomgå de femtioåtta salarna, under det en af inga speciella observationer afbruten promenad genom hufvudsalarna tidigare syntes kosta den största, äfven rent fysiska, själföfvervinnelse.

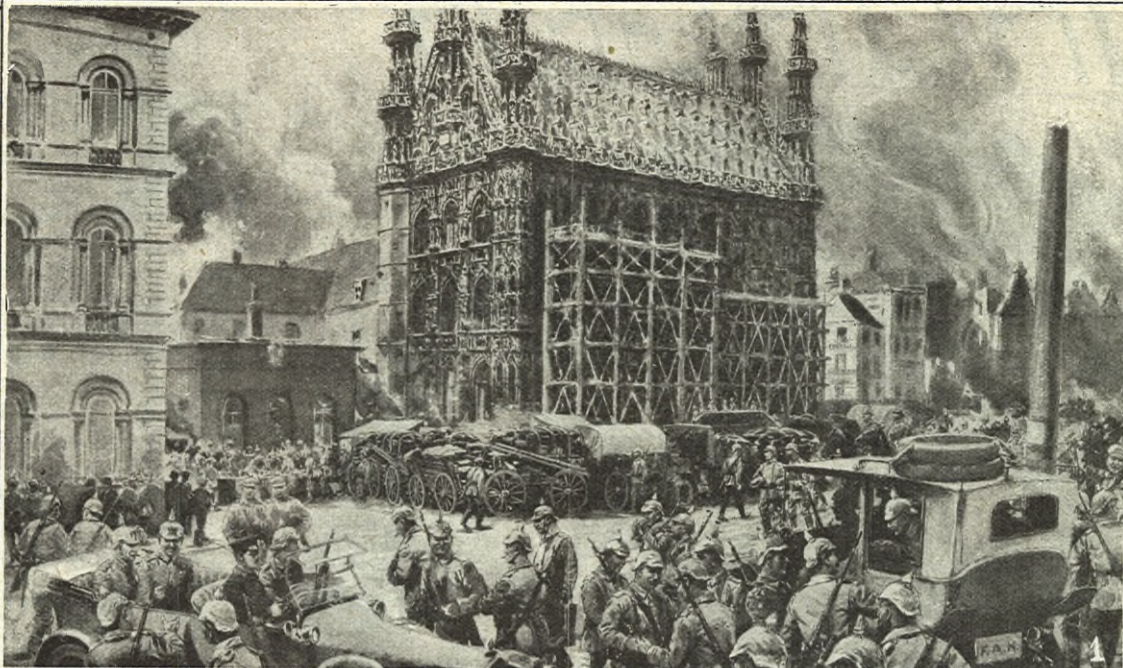
Nå, det är i alla händelser nu ett sällsynt tillfälle att förskaffa sig en överblick öfver dessa fält af representativ konst, som man i det stora hela väl ej kan länka sig få se sammanförda så snart. Medan deras alster fredligt hänga på hvar sin sida en skiljevägg, gå kanske i detta nu de ryska och tyska ridarne af penseln och mejseln mot hvarandra med fälld bajonett! Det är i sanning en säregen situation...

I dag skola vi emellertid röra oss i neutral zon. Eftersom jag nyss hade det kära nöjet att efter förmåga tjänstgöra som ciceron åt en utställningsbesökande väninna, skall jag nämligen till hennes och Iduns ära börja med mina intryck af de svenska kvinnornas representation i Konsthallen.

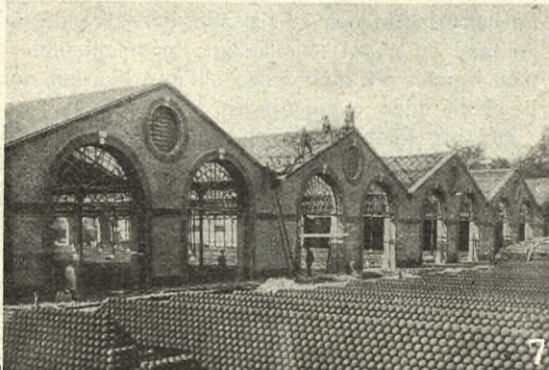
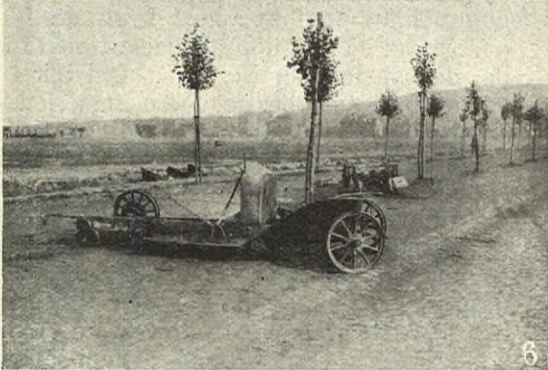
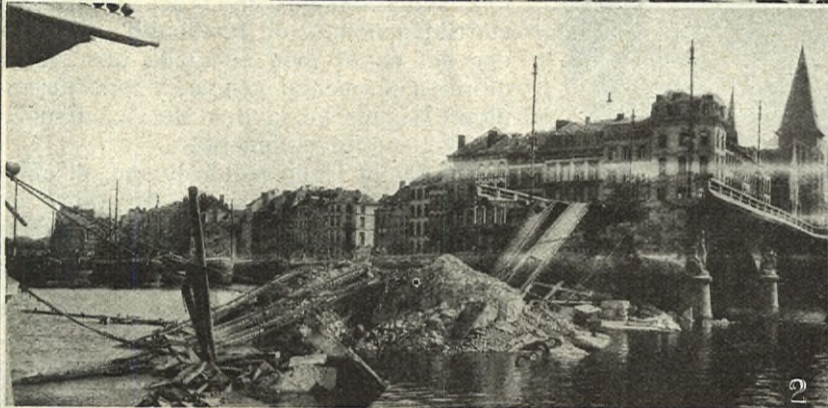
Föreningen Svenska konstnärinnor råder öfver tvenne salar, den elfte och den tolfte. På dessas åtta väggfält äro ej mindre än sjutio utöfvare representerade. Det är naturligtvis, särskildt i fråga om dem man icke redan känner, rent omöjligt att bilda sig någon pålitlig uppfattning af hvad de förmå genom det så att säga glimtvisa framträdande, de sålunda här beredas. Det blir blott möjligt att antyda det mera anmärkningsvärda.

I den större, åt oljemålningen förelädesvis ägnade salen dragas blickarna gärna först till några större, djärfvare saker i figurkonst. Det är till höger Edith Fischerströms själfvulla — i färg och linje måhända en smula franskdekadent påverkade, men kulliverade och karaktärsfulla porträtt, vidare Brita Ellströms något sydtyiska, gladt jodlande och skrikande färger och linjer. Strax intill möta ett par temperamentsfulla, brunetsade, gladt skrattande porträttansikten af Martha Rydell-Lindström bredvid ett ej vidare djupt men porträttligt och gemytligt Bengt Lidforssporträtt af Kaja Widergren. Ytterligare märkas af mera frappanta porträttmålningar Hilda Heymans "porträtt af B. H.", Hildegard Thorells porträtt af konstnären Reinhold Norstedt och "Dam i sorg", Mina Carlssons själfporträtt, Gerda Kallstenius' porträtt af professor Johansson etc. Bland de interfolierande landskapisterna fäster man sig vid Stina Tiréns drömmande stämningar från nordsvenska tallmyrar och skogsljånar, Elsa Ströms marina stämningar i blått, Hildegard Tamms "Odegår-

1. Rådhuset i Louvain, hvilket enligt påstående skulle ha alldeles förstörts vid bombardemanglet, sådant det nu ser sig enligt en teckning i Ill. Zeitung. 2. Den sprängda bryggan öfver Maas i Liège. 5. Franska, belgiska och engelska krigsfångar bevakas af tyskarne på ett forgt i Bryssel. 4. Belgiska fångar gräfvä skyltgravvar under tysk komman-

do A. Grohs foto. 5. Kosacker i deras mansdjupa skyltgravvar i jättedrabbningen vid Lemberg. 6. Sönderskjulna automobiler på en belgisk landsväg (Grohs foto.) 7. Upplag af kanonkulor i arsenalen i Le Hävre. 8. Skotska krigsfångar sysselsatta med att transportera träull för tillverkning af madrasser. Berliner Ill. Ges. foto.

den" m. fl. Ida von Schulzenheims djurmålningar äro som alltid sympatiska. Bland tecknarna och akvarellisterna framstår Gerda Tirén med trovärdigt och sympatiskt realistiska typer af hvardagsfolk och hvardagslif. Fanny Hjelm har en monter, hvori den nu för tiden så litet idkade specialiteten miniatyrmålning på elfenben kan studeras. Man igenkänner där de karaktäristiska fysionomierna af bl. a. kung Oscar, amiral Lindman, Eleonora Duse m. fl. större och mindre celebriteter. Bland det jag för öfrigt förstått uppskatta af den målade kvinnliga konsten är ett par akvareller, särskildt den stämmningsfulla "Regndagar", af fru

Gerda Nordling, som äfven är väl representerad i specialafdelningen för grafisk konst. I nu på tal varande föreningsutställning företrädes sistnämnda tekniska gren, vill jag minnas, ensamt af fru Inez Leander Alner med några nocturna och ålderdomliga arkitektur- och ljuseffekter i radering, till största delen med motiv från Lund. Skulpturen, som ej har tillnärmelsevis så många kvinnliga utöfvare som måleriet, är kvalitativt mycket godt representerad. Alice Nordin har ur hvit marmor med suverän och graciös hand frammanat ett par smidiga och liffulla unga gestalter: Najad och Hymn. Hennes präktiga, hjärtebetagande

barngrupper, att nämna de bl. a. genom Gustafsbergskeramiken till hundra, kanske tusentals hem spridda "Barn som se efter vildgäss" och "Barnen sjunga", saknas naturligtvis inte här, lika litet som hennes personliga porträttbyster. Bland verk af Ruth Milles, Gerda Sprinchorn, Ida Thoresen, Anna Troili-Petersson, Runa Hübe framstå vidare ännu ett par större grupper: Agnes Frumeries "En fråga" och ett par marmorbilder (Lokes straff och Farniente) af Ida Mattson.

OTTO LUNDH.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSÖRDESFULLASTE ARBETE.
ERMÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

Ofvanstående fabrikat
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
Stockholms Barneklipping, Drottninggatan 66.

Glöm ej
att förnya kvar-
talsprenumera-
tionen å Idun!

Husmödrar
som äro praktiska använda

Gahns Skursåpa
till sina diskbänkar, köks-
kärl, golf och allt omaladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 27 SEPT.—3 OKT. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med senapsås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kronärtskockor med rördt smör; fälsk hare med brynt potatis, gelé och syltade tomater; fruktis med enkel vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding; chokladsoppa.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; ansjovislada; kaffe eller te. Middag: Hotch-potchsoppa; manngrynsskaka med saftsås.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; tomatbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxrullader med pressad potatis; äppelkompott med grädde.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; äggöra med gräslök; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa; tunna pannkakor med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekte pannkakor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Strömmingsflundror med potatismos; majsenkräm med mjölk.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt sill med gräde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Korfkaka; saftsoppa.

RECEPT:
Fälsk hare (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt oxkött, 2 hg. färskt bog-fläsk, 1 del. stötta skorpor, 1 msk.

Hudens förskönande.
Redan i gamla tider använde de förnäma damerna i Rom hönsäggets innehåll som ett ypperligt skönhetsmedel. På grund af denna erfarenhet, och med tillhjälp af nuidna vetenskapliga uppfinningar, har det lyckats, att framställa ett verkligt skönhetsmedel — F. Paulis Ovicula-ivål — som bland andra värdefulla kosmetiska ämnen äfven innehåller äggula. Härigenom äger F. Paulis Ovicula-ivål förmåga att på kort tid borttaga rynkor, finnar, rodnader och fräcknar samt att underbart försköna huden. Hvar och en, som är angelägen om sitt yttre, bör därför dagligen använda F. Paulis Ovicula-ivål.

Beredning: Färbringan torkas med en duk, urvriden i hett vatten, knäcks väl och sättes på att koka i buljongen ell. vattnet. Då köttet är halvkockt tages det upp och skäres i små, jämna bitar. Buljongen silas, skummas noga och hälls tillbaka i kitteln. Köttet brynes i 2 msk. af smöret jämte purjolöken, skuren i fina strimlor, mjölet strös öfver och köttet röres om väl. Det lägges i buljongen, som får koka sakta omkr. 1 tim. Rötterna ansas, skäras i fina strimlor, brynas i resten af smöret och läggas jämte arterna i soppan 1/2 tim. imanden är färdig. Jordärtskockorna och blomkålen rensas på vanligt sätt, påsättas i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med 1/2 tsk. salt, och få koka mjuka. De läggas i soppskålen, och spadet kokas ihop, tills det blir omkr. 3 del., då det hälls öfver grönsakerna. Soppan skummas, afsmakas med kryddorna, hälls upp i soppskålen och serveras mycket varm.

Oxrullader (f. 6 pers.). 1 kg. benfritt innanlår, 1 hg. späck i 12 skifvor, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 6 del. kokande buljong eller vatten.
Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, tills det är mörkt, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i 12 skifvor, hvilka bultas väl och beläggas med späcksrifvorna. Dessa beströs med en blandning af salt och peppar och kötskifvorna hoprullas hårdt samt ombindas på två ställen med fint segelgarn, doppad i kokande vatten, eller fästas ihop med tandpetare. Ruladerna brynas väl i smöret och beströs med mjölet, den kokande buljongen eller vattnet, tillsatt med litet köttextrakt eller soja, spådes på, hvarefter de få steka sakta med tätt lock, 2 1/2—3 tim. Under tiden skakas kastullen ofta, så att ruladerna ej bränna vid. De läggas upp på varm karott, snörena klipphas bort och såsen vispas väl, spådes, om så behöves, afsmakas och hälls öfver ruladerna. Serveras med pressad potatis.

Äppelkompott (f. 6 pers.). 2 hg. toppsocker, 4 del. vatten, 1 1/2 lit. goda, syltiga äpplen (omkr. 8 hg.), saften af 1/2 citron eller 2 msk. ättika.
Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas tunt, skäras i 4—6 delar, alltefter storleken, och kärnhusen bortskäras. Äpplena läggas, alltefters om de skäras sönder, i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med citronsaften eller ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptagas i sänder, få rinna af på duk, läggas i sockerlagen och få koka nått och jämt mjuka, hvilket prövas med en vispkvist. De uppläggas med hällslef på flatt fat och få kallna. Lagen tillsättes med mera socker och vatten, om så behöves. När alla äppelklyftorna äro kokta, hopkokas lagen, om den är tunn. Äpplena läggas i kompottskål, lagen silas och öfverhälles, och kompotten garneras, om så önskas, med äppelvinbärs- eller krusbärsgelé. Serveras kall med vispad grädde.

Strömmingsflundror (f. 6 pers.). 36 strömmingar, 2 msk. salt, 1 knippa persilja, 1 msk. hackad dill, 90 gr. smör.
Till: panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1 msk. vatten, 2 msk. stötta skorpor.
Till: stekning: 3 msk. smör (60 gr.) eller 2 hg. flottyr

Beredning: Strömmingen rensas, ryggbenet borttages, den mörka hinnan skrapas noga bort och strömmingen sköljes mycket väl, får ligga i skummad mjölk 1/2 tim., hvarefter den inklappas i en fiskhandduk, strömmingarna bredas ut, beströs med salt och få ligga 1 tim. Persiljan rensas, sköljes, klappas in, hackas fint, vrides i en duk och blandas därefter väl med dillen och smöret. Persiljesmörret formas till en rulle, får stela och skäres i 18 skifvor. Två strömmingar läggas mot hvarandra med skinnsidan utåt och en skifva persiljesmör emellan dem. De doppas först i mjölet, därefter i ägget, vispadt med vatten, och vändas sedan i stötta skorpor. Flundror stekas i smör eller flottyr 8—10 min. på hvarje sida, uppläggas på varmt fat, garneras med persilja och serveras med potatismos.

SVAR

Nr 194. Ber få meddela, att jag säljer min väfstol för 20 kronor. Den är nästan ny. Men frakten får köparen själf betala. Adr Fru Victoria Anderson, O. Agatan 11, Uppsala.
— Väfstolen kan beställas från Kristianstads läns Centralslöjdskola, adr. Önnestad. Eljes kan ni utan svårighet få anvisning å sådan å Handarbetets Vänners byrå i Stockholm. Beträffande försäljning af väfnader, torde ni vända eder till slöjdmagasinet eller till någon finare möbelfirma (Myrstedt o. Stern, Nordiska Komp. m. fl.). X. Y. Z.
Nr 195. Ja, hur gärna man ville, är det svårt att ge råd, då ni ej nämner vare sig ålder eller hvilka förutsättningar ni möjligen kan ha för att draga er fram. Annonsera

“MINERVA”

MÖSS-HATT
AF MOCCATYG I FÄRGER
BLÅGRÅ ELLER GULDBRUN,
Kr. 3,95

D:o EXTRA PRIMA
MOCCATYG I FÄRGER PRYNE
GRABLA, ÄRGGRÖN, SMUL-
TRON, BORDEAUX, DUFBLÅ
ELLER MULLVAC
Kr. 4,75
(A.-B. NORDISKA KOMPANIET)
STOCKHOLM.

BÄST ÄR

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

Den berömda

“Huanaco”

Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

Alla svaga barn böra få Apoteket Vasens stärkande Järnpreparat «Ferrol». Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages. Aptitgivande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

Sophie Ljungström & Co
Handskaffär. Etabl. 1879.
Rekommenderas.
48 Mästersamuelsgat. 48, Stockholm.

GAS-SPISAR

UTHYRAS
FÖR
75 ÖRE
PER MÅNAD

GASVERKETS

— — — **UTSTÄLLNING** — — —

KUNGSGATAN 54.
STHLMSTEL. 6032 RIKSTEL. 2893

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINERS AKTIEBOLAG
Filiales
på alla större platser.

Obs.!
VARUMÄRKET
“FYRTORNETS”
Svenska
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Patent.
Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.

Gyllenhammar
Köp
röda originalpaker
Oersättliga i dagligt bruk.
Obs. Gyllenhammars { Hafre-Must.
Rismjöl.

HULTMANS REINA CACAO
Pr. hg 45öre

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET
ÄR

KRISTALPATENT

BEHÖFVER NI GODA DESSERTER
Efterrätter och Tårter!
Ring upp Allm. 1376 eller Riks 38 12 och beställningar sändas till hemmen, ångbåtar eller tåg.
BAGERIET & KONDITORIET, 4 STORGATAN.

Turkiska badet,
i Malmtorsbadet är öppet hvarje söndag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämat, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Väskedar, Solf, Skyttlar, Spännare
för hemsöjd.
John A. Thulin & Co Väskedestabrik,
NORRÖPING. Riks 670.

Husqvarna

Symaskiner

äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afseende på konstruktion, hållbarhet samt lätthet och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet.

OBS.!
Förmånliga
afbetalningsvillkor.

Bäckens Amerikanska Jästpulver

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid
Svenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND
Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste
specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
meddelas under sommaren.
Dr Köhler o. Dir. Segerdahl,
Tegnérsgatan 23, Stockholm. Begär
prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs
i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9. Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
fullt oskadligt; storartad effekt, kr.
4.50 + porto (diskret försändning) endast
Franska Parfymmagasinet,
Höflev.,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Öliver grått här dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.

Vårda håret, om det är sjukt eller
friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderat
af många läkare. Finnes till salu hos
frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl.
Höf. Zivertz' Eftr., Drottninggatan 42,
Arkaden, Göteborg. Aterförsäljare rabatt.

OATINE,
denna kraftiga, snö-
hvita naturprodukt,
framställd af ren
hafre, appriserar huden
och åstadkommer
i förening med
solens värme den så
eftertraktade klara,
friska engelska teinten. Akta Oatine-
Creme i hvit burk med grönt lock: pris
1.50; 4-dubbelt inneh. 3.-. Oatine-Snow:
1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W.
Nörding, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsгат.
16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

MAJORSKAN EDMANNS
(VARBERG)
RYNKTIKTUR
borttager rynkor och pormaskar samt
föryngrar utseendet betydligt.
FÖRNÄMSTA PARFYMAFFÄRER.

Fröken Hanna Bengtsson,
MALMÖ,
har flyttat från Munkgatan vid
Pildamsvägen till Södra Förstadsgatan 34.
Skriffliga förfrågningar om behand-
lingen af
Engelska sjukan
kunna fortfarande göras och besva-
ras mot 20 öre i porto.

Bästa klappkameror 9x12 cm.
Stölmä I a kr. 26:-
Stölmä II a kr. 48:-
Stölmä III a kr. 88:-
Stölmä IV a kr. 120:-
Rikt illustrerad katalog, gratis och franko
Stölmä & Simonsen, Malmö
FOTO-HANDELSHUS

Iduns ärade
Kvartalsprenumeranter
erinras vördsamt om vikten att ofördröjligen
låto förnya prenumerationen för årets sista
kvartal. Därigenom undvikas afbrott i tid-
ningens regelbundna expedition.
Prenumerera därför genast!

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och
Helpension i Stockholm

för unga bildade flickor börjar den 15de sept., men elever emottagas äfven
den 1sta och 15de okt., och fortgår till den 15 Dec. Husmoderskursen, hvar
ingå förutom enklare och finare matlagning, fullständiga kurser i Kläd- och
Innesömnad, Handarbeten, Konstslöjd och Målning, är skolans hufvudämne.
Språk, Sång, Musik är valfritt. I höstkursen kommer att ingå en Samarit-
kurs. I hvarje vecka hållas föreläsningar i konst och litteraturhistoria, likaså
besök i stadens museer. Dessa kurser afse närmast att under skickliga lära-
rinnors ledning ge den unga flickan en utbildning för sitt kall i lifvet, men de
afse på samma gång att i en god kamratkrets och under hemlifvets skydd
skänka henne hemtrefnad och förströelse. OBS! Den enda skola i Stock-
holm där eleverna bo inom skolan och samtidigt ha ett godt hem! Pros-
pekt jämte hänvisning till muntliga referenser sändes. Adr. E. Hults Kvinnliga
Utbildningsskola, Artillerigatan 6, 2 tr. (Nära Strandvägen), Stockholm.
Rikstel. 11886. Allm. 289 40.

Ingenjör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee
för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landmätare och
Arkitekter. - (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.
Prospekt tillhandahålls vid Baltiska Utställningen i Malmö genom
»Mecklenburgischen Verkehrsverband».

Allt hvad Ni önskar
utfördt af kvinnlig arbetskraft utom eller inom hemmet, studera Kvinnligt
Yrkesregister 1914, där finner Ni namn och adress å Kvinnliga yrkesutöfvare
inom mer än 200 yrken.
Kvinnligt Yrkesregister erhålles i boklådan samt å Kv. Yrkesregisters
expedition, Regeringsg. 65. Pris 1: 25. Porto till landsorten 20 öre.

S:ta Birgitta Skolan
Regeringsg. 19-21. EMMY KYLANDER.
Kurserna i klädsömnad, fransk linnesöm,
konstbroderi, spejsöm o. knypling taga åter sin
början 1 Sept. Obs! Samma lärarinnor som före-
gående år. Föreläsningar under höstterm.: Com-
tesse G. och fröken Elisabeth Thorman.
Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas
skriffligen samt i skolans lokaler Regeringsgät
19-21. Riks Tel. 141 08. Allm. Tel. 51 90.

Barn-Underkläder!
Prima kvalitéer. Egen tillverkning.
Barn-Natt-Dräkter
med långa ärmor, jämte fötter.
Bomulls, oblekta 2.00
»Lahmans» gula 2.75
Barn-Combinations
med korta ben till knäet.
»Lahmans» hvita och gula, kort ärm 2.25
»Lahmans» hvita och gula, lång ärm 2.50
Barn-Kjolar
Bomulls, rosa och grå 0.60
»Lahmans» hvita och gula 1.10
Hellylle, hvita, röda, neburmelerade
rosa och ljusblå 1.10
Till landsorten mot efterkraf eller post-
förskott + porto.
Vår rikt illustrerade priskurant sändes
gratis och franco.
Kyrkogät. 32,
GÖTEBORG. A. Jönsson & Co. Specialaffär för
Tricotvaror.

REALISATIONEN
med 20, 30—50 % rabatt
å vårt från föreg. vintersäsong öfverblifna lager af
BARNKLÄDER
OCH
BACKFISCHKLÄDER
tager sin början Månd. den 28 September
och pågår endast t. o. m. Lörd. den 3 Oktober
Aktiebolaget
M. BENDIX,
STOCKHOLM.
18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat.
Order till landsorten expedieras
endast mot efterkraf.
Under pågående realisation hålles våra försäljnings-
lokaler öppna från kl. 1/2, 9 f. m.—8 e. m.

Lektioner i Linnesömnad
Elever mottagas dagligen.
Prospekt på begäran.
KARIN och EVA EGNÉR
STHLM. - Sibyllegatan 36.
R. T. 85 30. A. T. 210 04.
— Kostnadsfri undervisning i tillklippning och sömnad af sjukvårdsartiklar. —

Musikinstrument.
Endast prima och väl justerade: Git-
tarrer, mandoliner, gitarmandoliner,
gitarlutor, violiner, violonceller, cit-
tior, konsertinor, dragspel, flöjter,
klarinetter, mässingsinstrument, sex-
tetter af förstklassig böhmisk tillverkn-
ing, svensk modell, till 325 och 450
kr. sextett pr extra kontant, trummor,
fodral, strängar och öfriga tillbehör.
Triumphoner (talapparater) och ljud-
skåffvor med frälsningsarmestycken.
Orglar och pianon från främsta fa-
briker. Hög rabatt vid extra kontant
köp af orglar och pianon.

Ceylon-Téer.
Frälsningsarméns äkta, rena, be-
römda téer. Finaste arom. Olika pake-
teringar till 5, 6 och 8 kr. pr kg.
Kakao.
Frälsningsarméns rena kakao af
erkänd förstklassig beskaffenhet. Pris
pr hekto —: 45, och pr kg. 4: 50, en-
kiloburkar 4: 50.

Dental.
Frälsningsarméns utmärkta munvat-
ten och tandpasta. Munvattnet är på
grund af sina stora antiseptiska egen-
skaper äfven ett förträffligt antisepti-
cum. Pris pr helfl. 1: 75, pr halfl.
1:—, Tandpasta pr tub —: 60.

Armé-Tvål.
Fin och behaglig antiseptisk toa-
lettvål. Pr stång 1:—, pr tvål —: 25.
Viola-Ideal.
Finaste toalettvål. Pris pr kartong
om 3 tvålar 1: 50, pr tvål —: 50.

Armé-Skokräms.
Terpentinfri, förstklassig skokräms.
Pris: pr burk —: 25, pr stor ask —: 50,
pr mindre ask —: 20.
Putspulver.
Förstklassigt rengöringsmedel för
metaller, men särskildt för koppar.
Pris pr burk —: 25.
Putskräms.
Förnämsta metallpoleringskräm för
alla metaller. Pris pr flaska —: 25.

Rikt illustrerad varukatalog, innehållande
fullständiga varu- o. prisuppgif-
ter, sändes på begäran gratis o. franko.

Ofvanstående m. fl. varor
kunna erhållas vid eller ge-
nom varje Frälsningsarmé-
kär, hos många hrr handlande
eller direkt från
Frälsningsarméns
Handelsdepartement
Östermalmsg. 24 & 26 Stockholm 5.
Telefoner: Riks 8581. Allm 6372
Filial: S. Allégatan 9, Göteborg.
Rikstelefon 73 76.

Östermalms Sjuk- och Hviloem,
12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm.
Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.
Referenser till följande herrar lä-
kare: Alfred Berghel, Harald Ernberg,
Arthur Fürstenberg, E. O Hultgren,
Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt.
Prospekt sändes på begäran.
För allmänheten serveras 2 tr.
upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbad,
massagebad, talbadsbad, halfbad m. fl.
Förständerinna HILMA FREDLUND.
Rikstel. 90 12. Allm. tel. 12 50.

Mälarbadet,
Bad- och Tvättinrättning.
Alla slag varma och kalla bad.
Specialitet: Varmluftsbad — Massage
af såväl manliga som kvinnliga mas-
sörer. Elektriska ljusbad (färgadt båg-
ljus). Rabattböcker gälla hela dagen
för alla bad.

Obs! Ny regim!

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38
STOCKHOLM.

EXCELSIOR
är den yppersta
GUMMIKLACKEN
Idun utgifves denna vecka
i A och B.